

Смерть Аякса Теламоніда

Міфи троянського циклу

© Автор адаптації та перекладу – Олег Гнатюк

Після загибелі Ахілла залишилося його золоте обладнання, викуване самим богом Гефестом (*бог-коваль у грецькій міфології*). Фетіда наказала віддати його тому, хто найвідважніше захищав тіло героя після його смерті. Найбільше заслуг у цій битві мали Аякс і Одісей, тому саме між ними спалахнула суперечка за почесну нагороду.

Обидва герої були рівною мірою гідні, і вирішити спір було непросто. Зрештою постановили, що судьями стануть полонені троянці. Але тут на бік Одісея втрутилася Афіна Паллада, його покровителька. За її волею грецькі вожді Агамемнон і Менелай вплинули на вибір: вони підмінили жереб і неправильно порахували голоси троянців. Так перемога в суперечці дісталася Одісею.

Глибоко ображений Аякс не зміг пережити такої несправедливості. Він пішов до свого шатра, сповнений гніву й бажання помсти на синах Атрея (*Агамемноні та Менелай*) і на самому Одісеї.

Уночі, коли грецький табір поринув у сон, Аякс узяв меч і вийшов із наміром убити своїх ворогів. Але богиня Афіна Паллада вразила його безумством. Вона давно гнівалася на героя за те, що той покладався лише на власну силу й нехтував допомогою богів.

У стані безтями Аякс кинувся на табун биків, уявляючи, що це його вороги. Він жорстоко вбивав тварин, а тих, що залишилися, загнав до свого шатра, думаючи, що це полонені греки. Там він катував їх, радіючи їхній «загибелі», бо в його

затьмареній свідомості це були Агамемнон і Менелай. Лише згодом розум почав повертатися до нього.

Коли Аякс побачив навколо лише тіла тварин, а не ворогів, він жахнувся. Усвідомлення власного безумства й ганьби стало для нього нестерпним. Він вирішив покінчити з життям, щоб змити сором. Довіривши свого сина Еврісака захисту брата Тевкра та воїнів із Саламіна, Аякс вирушив до берега моря. Там він узяв меч, який колись отримав у дар від Гектора, і заявив, що приносить його в жертву Аїду (*володарю підземного царства*) та богині Ночі.

У грецькому таборі тим часом поширилася звістка про його вчинки. Було знайдено тіла вбитих тварин і пастухів, і Одисей за слідами встановив, що все це справа рук Аякса. Агамемнон і Менелай розгнівалися й вирішили покарати героя.

Та незабаром прибув Тевкр, який попередив, що його брату загрожує смерть. Він кинувся на пошуки Аякса, але запізнився. На березі моря він знайшов лише тіло брата — Аякс покінчив життя самогубством, упавши на власний меч. Так загинув найсильніший герой греків після Ахілла.

Менелай і Агамемнон спершу забороняли Тевкрові ховати Аякса. У таборі назривала нова сварка, яка могла перерости в міжусобицю. Та вчасно втрутився Одисей. Він переконав ватажків дозволити поховання героя, який свого часу приніс грекам багато користі.

Над морем з'явився новий курган. Поряд із могилою Ахілла було поховано й прах могутнього Аякса, сина Теламона, якого греки назавжди зберегли в

пам'яті як одного з найсильніших воїнів Троянської війни.